

YÖN

HAFTALIK GAZETE

*Şimdi
ne
olacak?*

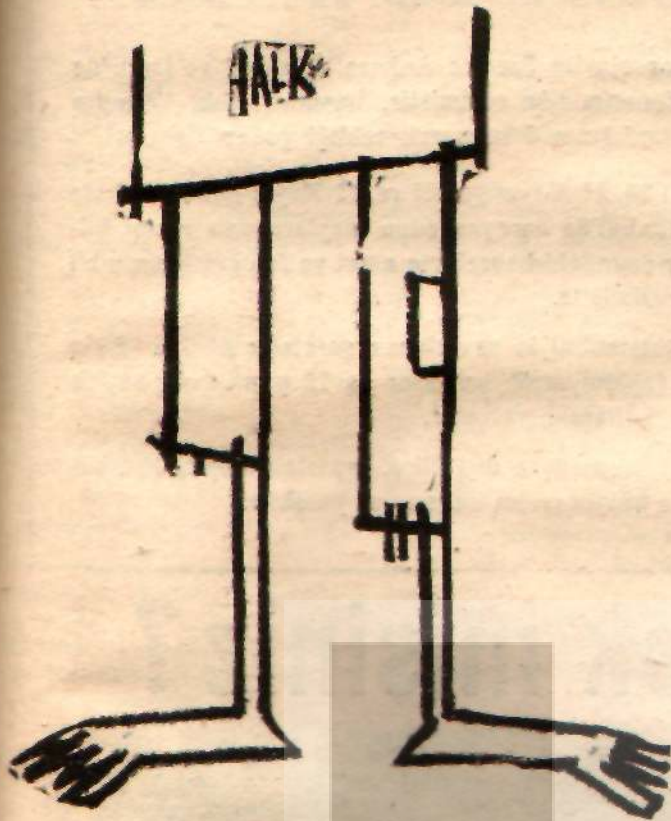

TÜSTAV

Sosyalizm
ve gençlik

**Sosyalist Kültür Derneği
İstanbul Subesinin açılışına
2.000 Ünivesiteli katıldı**

YALIN AYAK

BAŞI KABAKI

BAKİŞ

Kim sorumlu?

«Milletin öz müessesin ve şifalı koruyucusu» feragatli silâh kuvvetler, yine Türk milletini bir kere daha tehlikeli yollara götürmek isteyenlerden kurtardı. Fakat kanlar da döküldü. Her birisi birer kahraman namzedi olan aziz genç Harbiyelilerimiz, kendilerini Ankara sokaklarında kanlı bir macera içinde buldular. Hasis şahsi menfaatler ve düşünceler gençliğe yabancıdır. Yalnız asil temiz ideallere bağlı ve bu inançları yolunda titremeden hayatlarını fedaya hazır olanlar, milletlerin bu ümit ve enerji kaynağı olan gençlerdir. Adaletsizliğe, haksızlığa, vurgunculuğa her vakit karşı gelenler bu gençler ve idealist düşünürlerdir. Bizde 1908 Meşrutiyet İnkılabını hazırlayanlar Fizana sürülen Harbiyeliler ve Tıbbiyeliler olmuştur. Bunlar yanlış yola girmişlerdir. Fakat şahıslarının haricinde memleketleri için iyi olduğuna inandıkları bir yol aramağa koyulmuşlardır. Vatan ve millet aşkıyla doğan içlerindeki bu mukaddes isyan ateşi, «Yüz kızartan ihtiraslar» taşıyan maceracılar tarafından yanlış yönlere çevrilebilir. Yalnız bu fedakâr gençlerin içlerindeki temiz hisleri kolaylıkla ikinci defa yanlış yola «vatan aleyhine» çevrilecek ortamı kim yaratmıştır? Bunun asıl sosyolojik mes'ulü kimdir? Bu «imha» dan yalnız övünmemeli sebepleri üzerine insan kalbi ile ve devlet adamı kafasıyla eğilmeli ve düşünmelidir.

★

Enbette «Anayasa nizamı ve Demokratik rejim Türkiyemizde ebedi olarak şerefle yaşayacaktır»,

takat şerefle daimi yaşayacak demokrasi üzerinde hususi bir inat ile durulan rejim değildir. Bu memlekette şerefle ve ebedi olarak yaşayabilecek demokrasi, her şeyden evvel Atatürk ilkelerini temel olarak tanıyan ve bunun üzerine Garp uygarlığını kuracak, milletini hakiki «huzur ve refahını» gerçekleştirecek bir rejimdir.

Her ne bahasına olursa olsun yürütülmek istenen rejimin mahsulleri meydandadır.

Bu rejim bize on senelik Demokrat Parti idaresini verdi. Milletini talihine yepyeni ve ışıklı bir yön vermek istidadını taşıyan 27 Mayıs hareketi bütün sosyal problemlerimizi ortaya koydurdu. Yürütülen seçim kanunu bunlara çare bulmadı. Millet 24 lere, 14 lere, 22 Şubatçılara bölündü ve nihayet işte 21 Mayısta Harbiyenin genç kurbanlarını verdirdi. Daha geniş kitlelerle intikamcı, ilerici, gerici bölümlere ayrıldık. Atatürk'ün ölümünden bugüne kadar geçen yirmi beş senede, bütün komşularımız sosyal ve ekonomik alanlarda şaşırtıcı ilerlemeler kaydederken biz, huzur ve refah yolunda arpa bovu kadar yol alamadık. Bu allak bullak duruma düşürülmemizin mes'ulü kimdir?

Evet, silâhlı ve zinde genç kuvvetlerimiz, kendilerine düşen vazifeleri yaparak mecbur oldukça müdahaleleriyle «İçte ve dışta millet itibarını» korumuşlardır. Ancak iktidarı «kuvvetli ellerinde» tutanlar bu itibarı devamlı olarak yürütmekte hiç bir başarı gösterememişlerdir. Gösterememektedirler.

İşte yirmi beş senedir çektiği-

mız mahrumiyetler, ıstıraplar, düşüştüğümüz hazin vaziyetler bizim dış itibarımızda fukaralığımız, her gün herkese el açmaklığımızla meydana.

Demokratik rejimde haklar bilinçlikle kullanılır. Bunları sahiplerine sarahaten anlatacak bunların demokratik rejimde nasıl ve niçin kullanılması lâzım geleceğini, bilmeyenlere, bilmek imkânının kendilerine verilmemiş olanlara öğretecek bir kadro meydana getireceğimize milleti ilk tahsil üzerine eklenmiş sathı iki üç senelik öğretimle yetiştirdiğimiz İmam, Hatip mektepleri mezunlarının ellerine bıraktık.

Atatürk'ün hepisi esas temeller olan devrimleri içinde en başta geleni lâiklik idi. İbadeti, muamelâttan ayırmaktı. Dünya işlerini ahret etkilerinden kurtarmaktı. Bunu Tanzimat ve 1908 Meşrutiyet inkılabı yapamamıştır. Ve bütün İslâm dünyasının çektiği belâ, içinde bunaldığı sefalet, dünya işini mümtaz inkılâpçı Adliye Vekili rahmetli Mahmut Esat Bozkurdun dediği gibi (Kal) e ye kanunları. fetvaya köle etmekten ileri gelmiştir.

Şimdi memlekette yeniden şeriatçılar türüyor.

Atatürk ilkelerine tâviz verecek bir iktidar rejimi de, bizi yalnız yirmi beş senedir şekil kavgalarıyla düşüştüğümüz sefalet ve dış itibarsızlık içinde çürütecektir.

Bütün çektiğimiz demokrasiden değil, bu demokrasinin sok-

turulduğu tatbik şekillerinden ileri gelmektedir. Bu beyhude keşmekeşlerin, buhranların mes'ulü kimdir? Bu memlekete gereken tek idare sistemi demokratik rejimdir. Ancak bunu insani hislere bir türlü kalplerini açamayan, hakikatleri olduğu gibi görmemekte inat eden, sönmek bilmez kin ve ihtiraslardan vazgeçmeyen ellerden kurtarmak lâzımdır.

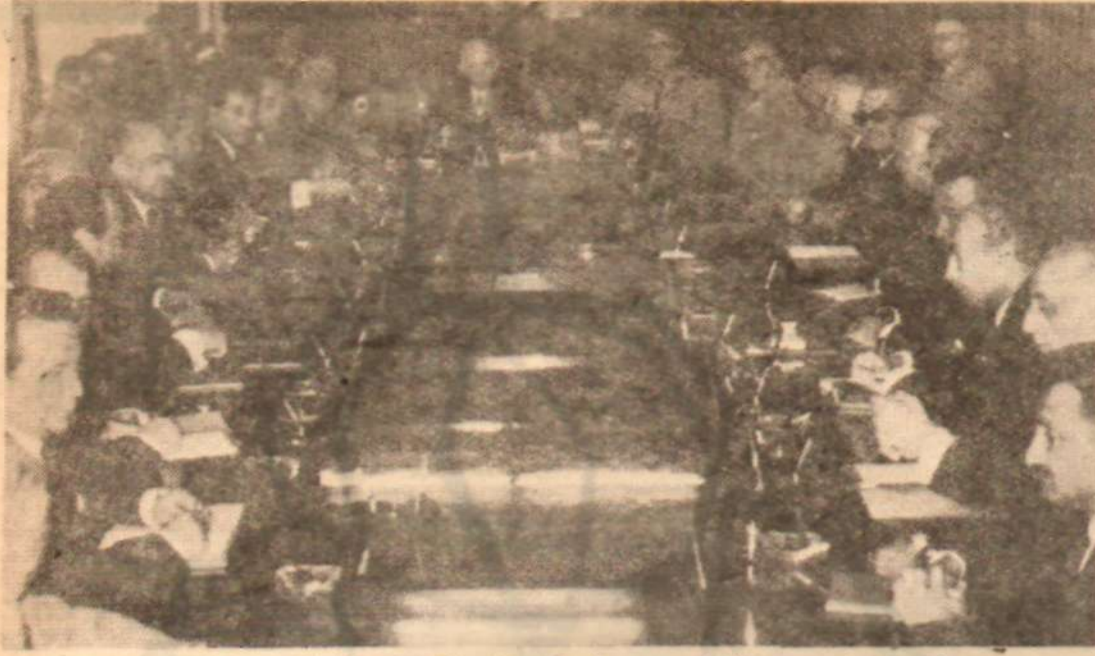
Bu inat, kin ve ihtiras memlekete dağıtarak aynı havalı bir psikolojik ortam yaratıyor. Vatandaşları birbirine düşüren, huzur ve refah yolunda adımlar atmasına engel olan, gençlerin temiz hislerinin isyan şeklinde tecellisine sebep veren bu psikolojik havayı artık temizlemek zamanı gelmiştir.

Demokrasi, evvelâ memleket çoğunluğunun hakiki istek ve ihtiyaçlarına cevap verecek bir iktidar ve bu iktidarı gerçekleştirebilecek reformlar istiyor. Bunların gerçekleştirilmesi ne kadar uzatılırsa ihtiras ve inat sahiplerinin memleket çocukları önündeki, zaten tahammülü aşacak dereceye gelen mes'uliyetleri o nisbette ağırlaşacaktır. İsyancıları durduracak, kurbanlara son verecek millet ıstırapı ve azabını artık dindirecek yolları devlet adamı feragati ve insan kalbi ve hissi ile arayalım.

Gün geçtikçe Zola'nın cesaretiyle her şeyi göze alarak başka sahada «İtham ediyorum» diyebilecekler çoğalmaktadır.

Cemal Hüsnü Taray

Atatürk devrinin Milli Eğitim Bakanlarından

Milli Güvenlik Kurulu, Sıkı Yönetim kararını aldığı son toplantısında

SIKI YÖNETİM

Son olaylar üzerine Ankara, İstanbul ve İzmir'de Sıkı Yönetim ilân edilmiştir. İstanbul Sıkı Yönetim Komutanlığının 5 numaralı tebliği şudur:

1) 20/21 Mayıs gecesi ve 21 Mayıs günü - Ankara ile İstanbul'da cereyan eden olaylara dair resmi bildiriler dışındaki haberlerin neşri ve fotoğrafların tabii men edilmiştir.

2) İstanbul'da yayımlanan gazeteler birden fazla baskı yapılmıyacak, başlıklar da 72 puntodan büyük punto kullanılmıyacaktır.

3) Sürmanşet, dışı klişe, espasla manşet, dört sütundan büyük resim kullanmak yasaktır.

Politikacılar, uyanabilecek misiniz ?

Dalga dalga yayılan huzursuzluk, nihayet kardeş kavgasına ve kardeş kanı dökülmesine yol açtı. Milletın arzusu ve ümidi, bu üzücü olaylardan Ordu Birliğinin bir daha sarsılmayacak şekilde kuvvetlenerek çıkmasıdır.

Pazartesi günü herkes herşeyin normale döndüğünden emindi: İnönü ve etrafında kiler, «Vahim» sözünün yarattığı vahim durumu düzeltmek için elerinden geleni sarfediyorlar ve «En ufak bir askerî hareket ihtimali yok. Vahim demek, koalisyonun durumu vahim demektir» diyorlardı. Başbakan Yardımcısı Ali can ise o gün, YTP'nin ilk büyük kongresindeydi. Kongrede Adnan

Menderes'in oğlu olmaktan öte hiç bir siyasi meziyeti bulunmayan Yüksel Menderes'in b. şarı telgrafı dakikalarca süren teza hürat arasında okunuyordu. Bu da yetmiyor, delegeler, «Bir daha oku, bir daha oku» diye havırlıyorlar ve Başkan Turhan Kapanlı, Menderes'in oğlunun telgrafını, bir defa daha kelimelerin üzerine basarak ağır ağır okuyordu! Böylece vatana ihanetten asılan Men-

Başbakan İnönü, kurulda Orgeneral Sunay ile.

deresin ruhunun AP'nin değil de, YTP'nin safında olduğu ispatlanmak isteniyordu.

YTP lideri ise, İnönü'nün bir siyasi gaf teşkil eden vehamet sö-

zünün sağladığı fırsatı istismar ile meşguldü. İnönü'nün gafı, Y.T.P. liderine, demokrasi ve p. vasa huzurunun şampiyonu olarak ortaya çıkmak ve İnönü'yü h. zur

bozuculukla suçlandırmak imkânını vermişti. Alican, kongrede bu fırsatı en geniş şekilde kullandı ve İnönüye açıkça çatarak, A.P. ye yakın YTP. lileri tam bir ye

İlhan Selçuk

BİR ARPA BOYU

Geçen hafta içinde birbirini peşisıra gençliğin tertiplendiği dört açık oturuma ve bir de Sosyalist Kültür Derneği açılışına katıldım. Milli Gelir Bölüşümü.. Basın Meselesi.. Orman Davası.. Toprak Reformu konularında tertiplenmiş açık oturumlarda, denebilir ki, dinleyiciler baştan başa üniversiteli idiler. Sosyalist Kültür Derneğinin pek kalabalık ve heyecanlı açılışı da bir açık oturum niteliğinde devam etti. O gün de salonu dolduranların çoğunluğunu genç, dinamik, bilgili şuurlu üniversiteliler teşkil ediyordu. Bütün konuşmalar süresince memleketin bütün davalarını gerçekten bildiklerini duyuran erkekler yaptılar. Yalnız bugünkü büyük davalarımızın çözülüş biçimleri değil, bu çözümlerin hangi yolla yapılabileceği sorusu da çoğu zaman ortaya atıldı. O zaman da iş geldi çatı, kör topal işliyen, arasına nefesi kesilip duran, sonra tekrar ofluya puflyya çabalayan demokrasi düzenimize...

Demokrasimizin bugünkü çıkmazlarını iyice anlayabilmek için gerçekten de, geçmişe eğilmek, geçmişten bugüne kadar uzanan olayların anlamlarını iyice kavrayabilmek gerekir. Halk Partisi içindeki bir grupun Demokrat Partiyi kurduğu yıllarda hemen elimizin altında sandığımız demokrasi düzenine ne kadar uzak bulunduğumuz ancak 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra anla-

şıldı. Kullanmak istediğimiz rejimin prensiplerine, rejimin şekline körikörüne bağlandığımız için ulaşamamıştık. Sanayi devrimini tamamlamış, tarım ve sanayi kesimlerinde çalışanları sendikalar çatısı altında bir fikir disiplinine sokabilmiş Batı ülkelerindeki demokrasi düzenine özeniyorduk. Ama ne yazık ki o demokrasilerin görünüşleri altında prensiplerine ruh veren müesseselerden yoksunduk.

Demokrasinin fikir özgürlüğünü sağlayacak ve demokrasiyi bir ahlakın değil, çoğunluğun menfaatlerini gösterecek bir rejim haline getirebilecek müesseselerden yoksun olmamız, memleketi eline geçiren yeni siyasi iktidarın işine yaradı. Gerçekten de Demokrat Partinin âdeta çıldı bir mahalefetten uzak ve Meclisteki ezici çoğunluğa dayanmayan idâresi, iktisadi kalkınmaların kuvvetli hükümetlerle başarılacağını iddia edenler için pek mükemmel bir ortamdı. Geniş dış yardım lara da kavuşarak alabildiğine bir cüret içinde kalkınma denemesine girişti sabık iktidar.. Bu deneme sırasında ne işçilerin, ne köylülerin, ne aydınların kendi çoğunluklarına dayanan sesleri çıkmıyordu. Bir karma karışık devrin, karmakarışık korosunun söylediği türküler, gerçek bir hürriyet anlayışından uzak içi boş sayıklamalar gibiydi.

Memleketi elinde bulunduran takımın halkın çoğunluğuna hizmet

edecek bir demokrasi düzeninin temelini atmaya ve müesseselerini yaratmaya da zaten niyetleri yoktu. Tersine, nerde olursa olsun halk adına kuyudamaya başlayan her fikir hareketini ezmeyi kendisine amaç edinmişti. 27 Mayıs ihtilali Anayasa sınıfı getirmiş olduğu ilkelerden bir tanesini bile gazete sayfalarında ve nutuk kürsülerinde söylemek imkânı o zamanlar için yaratılmamıştı.

Bu tutumun sonunda çarpıştığımız kilometre taşının adı 27 Mayıs'tır. 27 Mayıs ihtilali ne demek olduğu iyi anlaşılmasın bir rejimin buharlanmasına son vermek için yapılmış bir ihtilaldir.

Bununla beraber aynı soruyu bugün de kendimize sorabiliriz:

— 27 Mayıs'tan bugüne kadar üç yıl geçmiştir. Bu üç yıl içinde rejimin olacağını, huzurun avdet edeceğini, demokratik düzenin kök leşeceğini her gün yeniden iddia edenler hedeflerine varabilmişler midir? Bugün içinde yaşadığımız günlerin 15 Ekim 1961 den.. veya 22 Şubat 1962'den daha az önemi olduğunu ileri sürebilecek bir tek kişi var mıdır?

Üstelik şunu da itiraf edelim ki 27 Mayıs'tan buyana, 27 Mayıs ihtilalinin getirdiği Anayasanın emri vakilerine itaat etmek zorunda kalan koalisyon kabineleri, halkın sesini duyuracak, teşkilatlanmasını, müesseseleşmesini sağlayacak ileri

kanunlar da çıkarmıştır. Bununla beraber asıl önemli davalarımızın hiç el sürmeden muallakta kalması, buhrandan buhrana, fırtınadan fırtınaya yuvarlanan istikrarsız bir rejimin sürüp gitmesine sebep olmuştur.

Temeldeki meseleleri ele almaktan sırf su üstündeki politik dalgalanmalarla durumu idare ederek demokrasi rejimini kökleştirmeye çalışmanın yanlış bir tutum olduğunu gün geçtikçe daha iyi anlıyoruz. YÖN okuyucuları dergilerinin bu konudaki görüşlerinin ne olduğunu gayet iyi bilmektedirler. Bir tenecek rejimin hastahklarını iyi teşhis etmek şuuruna erişmişse, o hastahklardan kurtulmak çarelerini bulabilir. Boşuna geçen değerli vakitlerin bizi bugün getirmiş olduğu noktayı daha yıllarca önceden durmadan söylemiş durmuş çevrelerin seslerine kulak asılmamıştır. Bundan sonra da aynı yolun yolcusu olmakta ısrar etmek aynı istasyonlara yeniden varmak için yeter sebep olacaktır. Türkiyenin bugünkü rejim davası temel meselelere inilmeden konuşulamıyacak kadar çetinleşmiştir. Son zamanların dersleriyle belki bu gerçeği bile kabul edecek kadar bir anlayış gösterebilmek bize çok şey kazandırır. Bunun tersine, gene şekillilik açısından rejimi kur tarma gayretlerinin hüsrana sonuçlanacağını bilmek için kâhîn olmağa lüzum yoktur.

19 MAYISTAN

27 MAYISA

Cahit Tanyol

ile birisi ilerici, diğeri gerici, birisi aydın, diğeri yobazdı. Gerçekte ise hepsi aynı kilit içinde, aynı ahlak, aynı dalavere, aynı soygun psikolojisine sahipti.

Cumhuriyet kurulunca bu haşerat Mustafa Kemal'in çevresine üşüştü. Onu putlaştırıldı, onu kati laştırdı, kabuk haline getirdi. Halkla arasına aynı Osmanlı duvarını çekti. Cumhuriyetli Osmanlılaştırdı. Devrimleri Osmanlılaştırdı. Halk kesiminde kimselikler kalmadı. Onların bu tutumunu gerici, Şeriatçılar Mustafa Kemal aleyhine, bir silâh olarak kullandı.

Mustafa Kemal'in adı Anadolu dağlarında bir ışık ve güvendi. Bir buğday ekmeği gibi sıcaktı. Halk, üşüyünce, onun kaputunun gölgesinde ısınacağını hayal ederdi.

Onlar Mustafa Kemal'i hak'tan aldılar. Cumhuriyeti halktan aldılar. Demokrasiyi oy bezirgânlığına hâfne getirdiler. Halkın husumetlerini, acılarını, hayal kırıklıklarını uyardılar.

Mustafa Kemal devletçiliğini devletli soyarak zengin olma anlamına getirdiler. Mustafa Kemal halkçılığını halkı aldatmak, halkı kendi çıkarlarına âlet etmek şekline soktular. Demokrasiyi, halk demokrasisini, sokak adamının oyunu haline getirdiler. Egret, işe yaramaz, köksüz katıplarla köklü Cumhuriyeti köksüz hale soktular.

Osmanlı aydınlarının çocukları devletin bütün kadrolarına su başlarına yerleştirildi. Mustafa Kemal'in kaputunun gölgesine onun çocukları sığındı. Genç çocuklar iki kesimdeydi. Gene memleket için bir kısmı reyini kurtarmak istiyordu, bir kısmı halkı.

Değişmeyen bir alın yazısıydı bu.

Diğer halk kesiminde olanları hain eşkiya diye suçlayanların çocukları, bugün halkın safında, halkla beraber halkın mutluluğu için çalışanları komünist, bolşevik diye suçuyorlar. Halk perişandır, halk işsizdir, halk yoksuldu. Halkın mutluluğunu çalanlar, şüpheli gözlerle bakıyorlar.

Elbette bakacaklar. Elbette halk kesiminin dışında kalan bütün bu Osmanlı veletleri, bütün bu Osmanlı bezirgânları, dindar, mümin, milliyetçi, mason, zamborsacı, döviz kaçağcısı aynı safata birleşerek bir çekirge gibi halkın son damla emeğini de sömürmek için, iftira, namussuzluk, tezir silâhlarını kullanacaklar; kırk kırık çıkarıcılarını, profesyonel iftiraçılarını harekete geçireceklerdir.

Ama unutmamaları ki, Mustafa Kemal'in hayal ettiği halk çocuklarını, halka giden yollara taşak da kursalar, halka seslerini ulaştırarak imkânlardan da yoksun eisele, bu sefer, halk kesiminden sökemeyeceklerdir.

ket ise, ancak çok heyecanlı ve elektrikli bir devrede, o da usta ca yürütülmek şartıyla başarılı olabilirdi. Her iki unsur da gerçekleştirilmiş değildi. Bunun için de hükümete bağlı kuvvetler, Meclisten yukarı çıkamayıp Ankara sokaklarında hedefsiz ve plânsız kalan Harbiyelileri koayca topladılar. Hareketin lideri Aydemir ise, askerî geleneklere uygun şekilde tabancasını kendi alınına çeviremedi.

NETİCE:

1) Olaylar üçlüdür. Çeşitli bu zursuzluk belirtilerine rağmen, şimdiye kadar kardeş kanı dökülmemiştir. İlk defa olarak kardeş kanı dökülmektedir. Bu vahim bir olaydır.

2) 22 Şubat olayları sırasında, Hava Kuvvetleri kumandanlığından hareketi bizzat idare eden Başbakan İnönü, bu sefer evinde ve olayların dışında kalmıştır. Ertesi gün de Sıkıyönetim ilân edilmiştir. Bu, her şeyin normale döndüğü söylenirken, normale dönüşün ne kadar güç olduğunu göstermektedir.

3) Seçimlerdenberi sürüp giden huzursuzluğun derindeki sebebi, siyasi hayatımızın, memleketin gerçiklerinden uzak, kısır çet'melerden kurtulamamasıdır. Siyasi kadronun Atatürkçülüğünden uzaklaşmış topluma dinamik kuvvetleri arasında yayındır. Bu bakımdan, TMTG, TMTF ve BTTB gibi gençlik teşekkülleri, nin yayınladıkları, orduya b.ğ.lik bildirisi, son derece mânîdir; «Vatan bütünlüğünün sorumlu luğunu üzerine alan Parlamento üyeleri soysuzlaşmış politik o yunlarını bırakıp, son bir fırsat olarak şahsi çıkarlarını bir kenara itip, sorumluluğunu artık duymalıdır. Türk Yüksek öğrenim gençliği olarak Türk Silâhlı kuvvetleriyle birlikte hareket edebiliriz.»

Meselenin düğüm noktası burasıdır: Politikaçılar bu «Son fırsat» kullanabilecekler mi? Yoksa siyasi kadronun islahınefs etmesi mümkün değil mi?

4) Hepimizin üzerinde titreme si gereken konu, Ordu Birliğidir. Yurdun ve Atatürkçülüğün bekçisi olan ordumuz, hepinizin temelidir. Ordu birliğinin gelişmesi için ufak hareketten milletçe kaçınmalıyız. Son olayların bu gerçeği herkese anlattığını ümit ediyoruz.

Türkiye bir doğum sancısı içindedir. Aydınlar, politikaçılar, bilim adamları ve gazeteciler iki kampta, iki kesimde toplanmış bulunuyor. Bunlardan birisi «halk kesimi»; diğeri «Osmanlı kesimi»

Bu Osmanlı sözü de nereden çıktı demeyiniz. Osmanlıları hiç bir zaman atamadık. Osmanlı, bir soy, bir saltanat ifade etmez. Osmanlı bir düşünüş ve davranış tarzıdır. Onun din anlayışı ayrı, milliyet anlayışı ayrı, vatan anlayışı ayrı, millet anlayışı ayrıdır. Biz «Osmanlı» yı, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, kapı dışarı ettik. Bizim sandık, biz Saltanatı «Cumhuriyet» e çevirmekle, ondan kurtulduğumuza inandık. Halbuki «Osmanlı» ile «Halk» yalnız «Millî Mücadele» de birbirinden ayrıldı. Osmanlı'nın devleti vardı, İstanbul'daydı; Osmanlı'nın Padişahı vardı; Mustafa Kemal O, aydını vardı İstanbul'daydı; Osmanlı'nın gazetesi, Üniversitesi okulları vardı, hepsi İstanbul'daydı.

Halk kesiminde başka bir olay cereyan ediyordu o zaman. Halkın devleti yoktu; olmamıştı da. Halkın aydını yoktu, halkın lideri yoktu. O, kendisinin olmayan bir devletin tebeası idi ve bu devlet çökmüştü. Halk toparlandı «Devlet» oldu. Kendi devletini kurdu. Kendi ordusunu kurdu; ve tehea iken millet oldu. Bu milletin başında bir adam vardı: Adı Mustafa Kemal O, bütün dağınık kuvvetleri toplayan, halkla elele veren bir liderdi.

Adının efsanesi, Anadolu dağlarında, yankılanarak, şehere, kasabalara, köylere dağıldı. Yeni bir ruh, yeni bir ayaklanmış yeni bir hayat üzerine «Türkiye Cumhuriyeti» kuruldu.

YAZISIZI.

şeyi uğrattı. Nitekim Genel İddia Kurulu seçimlerini, Alican'ın lisans rahatlıkla kazandı.

İşte her şey bu derece normal ve sayın politikacılarımız günün saray entrikalarına dalmışlar. Herhangi bir darbe teşebbüsü kimse ihtimal vermiyor, vahim senüyle herkes alay ediyordu. Fakat pazartesiyi salıya bağlayan gece vahim olaylar oldu.

O gece Ankara radyosu, Türk Milletine «Yı geceler» ve «Pefah ve Saadet» dileyerek, saat 24'te yayını bitirmişti. Fakat 10 dakika kadar sonra, Harbiye Marşını müzikten Ankara Radyosunda «Dikkat Dikkat» sesleri işitildi: «Harbiye Marşı» sesleri idareyi ele almışlardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi feshedilmiştir. Hükümetler, partizanca hareket ederek Anayasayı çiğnemişlerdir.

Halâskâr fedailer, Atatürk'ün yolundadır. Memleketin ekonomik ve sosyal bakımından ilirici bir demokratik rejim kuracaklardır.»

Başka bir tebliğde de, «Dikkat! Dikkat! Türk Silâhlı Kuvvetleri İhtilâl Genel Karargâhının tebliğidir. Milletimizin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması için Atatürk hükümlerine bağlı olan Türk Silâhlı Kuvvetleri idareyi devralmıştır. Gâyesi, milletimizi, refah, huzur ve güvenlik içinde yaşatmak olan Büyük Millet Meclisi milletimizin bekasını tehlikeye düşürmüştür. Türk Silâhlı Kuvvetleri, Atatürk hükümlerine bağlı olarak idareyi el koymak zorunda kalmıştır. Birleşmiş Milletler Anayasasına bağlıyız, yapılmış olan anlaşmaların mer'idir» deniyordu. Tebliğlerin altında Talât Aydemir imzası vardı. 10 gün kadar önce Akşam Genel Yayın Müdürü Oğuz Akın'a «Kardeş kanı dökülmesin» diye 22 Şubat hareketini durdurduğunu söyleyen Aydemir, bu sefer kanı dökülmeden gerçekleştirilmesi mümkün olmayan tehlikeli bir teşebbüse girişmişti. Bir defa ortam bir ihtilâl ortamı değildi. Olsa bile, çeşitli bölünmelere ve küskünlüklere adı karışmış olan Aydemir, şahsi itibarıyla toplayıcı bir insan değildi. Aydemir'in fikir plânında değilse bile, his plânında şiddetli bir mukavemetle karşılaşacağı muhakkaktı. Ortamın da bir askerî harekete elverişli olmadığı gözönünde tutulunca, hareketin şiddetli bir mukavemetle karşılaşmasını beklemek lâzımdı.

Nitekim öyle oldu ve hareket ileri sürülen ihanet iddiaları ne olursa olsun, başından itibaren, başarıya ulaşması çok zayıf kanlı bir macera şeklinde görüldü.

Durum, 22 Şubatın çok farklıydı. Bir defa, Aydemir'in kuvvetleri 22 Şubatı nazaran çok zayıftı. 22 Şubatı Aydemir, isteseydi Ankara'ya bir dakikada hâkim olabilecek durumda idi. Nitekim 22 Şubatçılar Muhafız alayını da kolayca ele geçirmişler ve bütün hükümet üyelerini kuşatmışlardı. Halbuki bu sefer Aydemir, Harp Okuluna ve bir kaç tanka dayanıyordu. Bu kuvvetlerle girişilecek bir teşebbüs, bir macera olmaktan öteye geçmezdi ve gidemedi. Harbiyeler, sadece Radyoyu iki defa, o da kısa zamanlar için ele geçirebildiler. Bunun dışında, Harp Okulu talebeleri, Kızılay civarında hedefsiz ve plânsız, dolaşmaktan başka bir şey yapamadılar. Bir kaç kişi tarafından İstanbul Radyosunun ele geçirme teşebbüsü de, bir çavuşun soğukkanlı davranışıyla fiyaskoya uğrayacak kadar kötü hazırlanmıştı. Bu sebeple, hareket daha ilk dakikada başarısızlığa uğramağa mahkûmdu. Bu İtalyan yazarı Malaparte'nin «Hükümet Darbesi Tekniği» adlı kitabında yazdığı cinisten bir sürpriz hareketi, Bir sürpriz hare-

Sosyalistler, bugünün şartları altında Atatürkçülüğü tartışılar: Atatürkçü programın temel hedefleri neler olmalıdır?

açık oturum

Milli Türk Talebe Birliğine ait geniş salonun (Eski Eminönü Halkevi binası) saat 16 dan itibaren tıklım tıklım dolduğunu gören bir CHP. li politikacı, «Bugün siyasi partilerin hiç biri kubadar insanı biraraya toplayacak güce sahip değildir. Bu manzarayı görünce, Sosyalizmin yakın bir gelecekte muzaffer olacağına bir defa daha inandım» dedi. Gerçekten Sosyalist Kültür Derneği İstanbul Şubesinin açılışı dolayısıyla yapılan toplantı, bir hadise oldu. Salonda iki binden fazla insan vardı. Yüzlerce insan toplantıyı saatlerce ayakta takip etti. Ayakta duracak yer dahi bulamayan yüzlerce insan ise üzüntüyle geri döndüler. Toplantıda her çevreden insan vardı. Aydın, memur, subay, işçi, gazeteci, Üniversite gençliği oradaydı. Çoğunluğu, elbette ki gençlik teşkil ediyordu. Kürsünün üstünde, «Amaç Ulusun mutluluğudur — Sosyalist Üniversite gençliği» yazılı bir pankart vardı. Bu sırada Feyzioglu, salonun tam karşısındaki odada, M.T.T.B. yöneticileri ile sohbet ediyordu. Söz, tabii ki günün konusuna, yani Sosyalizme geldi. Gençler Feyzioglu'na Sosyalizm hakkında ne düşündüğünü sordular. Feyzioglu, hoşlanmadığı bu soru karşısında, sosyalizme inmadığını belirten bir iki cümle söyledi. Ama Gençlik, Sosyalizme inanıyordu.

Toplantı Sosyalist Kültür Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Avukat Nihat Türel'in takdim konuşmasıyla başladı. Türel, Milli Türk Talebe Birliği, Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti, Türkiye Kemalistler Teşkilatı, TIP II gençlik Kolu tarafından gönderilen başarı telgraflarını okudu. İstanbul Valisi Niyazi Akı da telefonla derneğe başarı dilekelerini bildirdi.

Torun'un konuşması

Oturumun açılış konuşmasını Genel Başkan Osman Nuri Torun yaptı. Torun konuşmasında özet olarak şunları söyledi:

Sosyalist Kültür Derneği Türk Düşünce ve Kültür hayatına sosyalist düşünüş tarzının getirilmesi Türk Toplumunun temel problemlerine sosyalist metodların uygulanması ile bulunacak çözüm yollarının ortaya çıkarılması ve bunların halka tanıtılması amaçları ile kurulmuş genç bir teşekküldür.

Doğru ve dürüst bir şekilde tartışıldığı takdirde halk tercihleri sosyalist düşünce düzeninden yana olacaktır. Çünkü Sosyalizm, halkın tamamına, insan haysiyet ve şerefine uygun yaşama imkânları verdiği gibi, toplumun temel meselelerine de olumlu çözüm yolları getirmektedir.

Sosyalizmin en belirli karakteri insancıl oluşudur. Bunun için toplumun bütün kişilerine, eğitim ve yetiştirme bakımından fırsat eşitliği vermektedir. Kabiliyetler, hem kişinin mutluluğunu en

çok artıracak şekilde geliştirilmekte, hem de toplumun bütün kişilerinden en iyi faydalanmanın imkânları sağlanmaktadır. Böylece, geri kalmış memleketler bakımından en önemli kaynak olan insan unsuru değerlendirilirken, toplumun amacı olan kişilerin insanca yaşaması esas da gerçekleştirilmektedir.

Türk toplumunun temel problemi, adil, dengeli ve hızlı bir kalkınma çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmaktır. Bu, toplumumuz bakımından, var olmak veya yok olmak meselesidir. Yaşadığımız hızlı gelişme ve feza çağında, bu problemimize muhafazakâr düzen ve geri metodlarla çözüm yolu aramak beyhude bir çabadır. Kalkınmanın devamlı ve hızlı olması, adil ve devamlı olmasına, kaynakların son zerrisine kadar akıllıca kullanılmasına ve her türlü israfın önlenmesine bağlıdır. Kalkınmanın yükünü halk çoğunluğuna yükletip nimetlerinden büyük payı bir mutlu azınlığa ve ren geleneksel ve muhafazakâr metodlar, adaletsiz ve dengesiz olduğu için halkın destekleyeceği devamlı bir kalkınmayı da imkânsız kılmaktadır.

Türk Toplumunu gençtir ve dinamik bir bünyeye sahiptir. Kalkınma ve gelişme isteği yüksek, imkânları elverişlidir. Ancak bugünkü gelir dağılışı tasarruf ve yatırımları mümkün olan en yüksek seviyeye çıkarmaya uygun değildir. Milli gelirin üçtebirini alan yüksek gelirli zümreler, aldıkları bu paydan ancak çok küçük bir kısmını tasarruf edebilmektedir. Ekonomide büyük israflar vardır. Çıkar yol, gelir dağılımını düzeltirken bugünde tasarruf ve yatırımların büyük kısmını yapmaktan olan devletin bu imkânlarını genişletmektedir. Devlet yatırımları artırılırken halka, yapılan yatırımların kendi malı ve milletçe kalkınmanın en önemli vasıtaları olduğu suuru verildiği takdirde kalkınma gayretlerine halkın heyecanla katılması sağlanmış olacaktır. Kalkınmada Özel teşebbüsler red edilmemektedir. Onun da imkânlarından faydalanmakla beraber ağır yükü devlete verilmesi ve akıllı bir devletçilik politikası güdülmesi tek çıkar yoldur. Bu sebeplerle sosyalizm, zorunlu olarak devletçidir. Sosyalizm, halka dayanan ve halk faydasına yönelik bir düzen kurmayı hedef tutmaktadır. Anayasa ile tanınan hakların yine Anayasa çerçevesi içinde ve meşru demokratik yollarla tam olarak verilmesini ister. Sosyalizm, halkçı, demokratik ve meşrutiyetçidir. Milliyetçiliği bütün olarak milletin mutluluğuna bilimsel yollarla gerçekleştirmek şeklinde anlar. Ayırıcı değil birleştiricidir.

Bütün milletin mutluluğunu mümkün olan en kısa zamanda gerçekleştirebilmek, akılcı ve bilimsel metodların problemlerimize uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Buda devrimci bir görüş ve uygulamadır. Biz, Atatürk Devrimlerinin tamamlandığı kanısında olmadığımız gibi, ne devrimlerden yerleşmiş olanların korunması ile yetinebiliriz, ne de devrimlerin rotüş edilmesi gerektiğini düşünebiliriz. Biz, toplumumuzun temel reformlara şiddetle ihtiyacı olduğuna, uygar bir toplum yaratılabilmesi için bu reformların devrimci metodlarla uygulanması gerektiğine inanmaktayız. Bu sebepten sosyalizm, Atatürk devrimlerinden yanadır. Demokratik, halkçı,

devletçi, devrimci ve akılcı karakteriyle Türk Sosyalizmi, Atatürk ilkelerinin başarı ile uygulanması ve devrimlerin başarı ile devam ettirilebilmesi için en uygun yoldur. Biz, devrimlerin devam etmesinin gerekli olduğuna ve devam edeceğine inanıyoruz.

Toplumumuz problemlerini bilimsel metodlarla inceleyip halka gerçek çözüm yolları göstermek Türk aydınının vic

Dal
shu
k
Ulu

Sosyalist Parvus, 61 yıl önce dernek kurmak lazım diyordu

Parvus, Birinci Dünya Savaşından önce birkaç yıl memleketimizde kalmış ve Türk Yurdu, Tanin gibi yayın organlarında ilgi çekici incelemeleri yayınlanmış olan dünyaca tanınmış bir sosyalisttir. Parvus'un bugün de aktüel olan önemlibazı yazılarını gelecek hafta yayımlayacağız. Bu hafta, Parvus'un, bir okuyucuya cevap olarak yazdığı mektubu yayınlıyoruz. Parvus bu yazıda bir «Ekonomi derneği» kurma lüzumunu belirtiyor. Buna sosyalist dernek de diyebilirsiniz. Ama bunun için bile 61 yıl beklemek gerekti...

muhterem efendim,

Makalelerim hakkında yazdıklarınıza teşekkürler ederim. Yazar, her şeyden önce kendisi ile okuyucuları arasında mânevi bir bağa muhtaçtır. Maalesef Türkiye'de okuyucular bu gerçeği henüz idrâk edemiyorlar. Burada yazar ayrı okuyucu ayrı olur, aralarında bir ilgi bulunmaz sanılıyor. Bu durum, benim gibi Avrupa okuyucularına alışmış, memleketinizde misafir bulunan bir yabancıya gözüne daha çok çarpıyor. Türkiye'de yazar yazıyor, okuyucular yazılan şeyleri okuyor, bundan sonra iki taraf arasında hiç bir ilgi kalmıyor. Yazarın sesi halk arasında, sık ağaçlı bir ormanda kaybolan insan sesi gibi kaybolup gidiyor.

Bu sese karşılık vermek lazımdır. Memlekette ancak bu suretle toplum düşüncesi-hazırlanır, eserler meydana gelir, pratik düşünceler ortaya çıkar. Siz, maliye işleri üzerinde ortaya attığınız bazı tedbirlerin bugüne kadar tatbik olunmamasından dolayı şaşırıyorsunuz. Bu hal yine memleketinizde kamu oyunun yeter ölçüde gelişmemiş olmasının ileri gelmektedir. Devrik idâre zamanında siz, (1908 den önceki Abdülhamit idâresi), toplum sorunları ile meşgul olmaktan yasaklanmıştınız. Şimdi ise siz, toplum olarak düşünme ve harekete alışmak için zamana muhtaçsınız. Bunların hepsi tabii ve açık gerçeklerdendir. Bu haller diğer memleketlerde de olmuş ve geçmiştir. Bir memlekette kamu oyu ortaya çıkarsa,

hükümet de onu göz önüne almağa mecbur olur.

Fakat esef olunur ki, sizin rahatça gelişme ve ilerlemenize imkân bırakmıyorsunuz. Memleketinize, Avrupanın iktisadi esirliğine düşmek ve bir Avrupa kolonisi durumuna gelmek tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır. Menfaatlerinizi savunma hususunda gerekli olan bilgi ve tecrübeleriniz ise size yetiştirilmeyen.

İktisadi meselelerle meşgul olmak gerektiğine dair görüşlerinizde haklısınız. Osmanlı devletinin hayat ve geleceği buna bağlıdır. Siz olunmuş olan iktisadi meseleleri zamanında hal letmeyi beceremediğinizdendir ki, her gün yeni zararlar uğruyorsunuz. Mesela bugün savaş, maliye işlerinin desteklenmesini zorunlu bir hâle getirdiğinden Mebuslar Meclisi yeni vergiler koymakla meşgul. Bunda şaşacak bir şey yoktur. Zira böyle bir durum, savaş sırasında her memlekette olabilir. Fakat bu cihet için daha önce düşünülmedi? Ben bu yoldaki ihtiyacı daha savaşın başlangıcında, yani geçen Eylülün 17'sinde Tanin gazetesindeki makalemle anlatmıştım. Daha sonra aynı düşünce Sir Adam Blok tarafından da ortaya çıkmıştı. Vergilerin artırılması işi, savaşın başlangıcında, bugün den daha kolay bir surette yapılabilir. Hükümet bu sayede yalnız yüzde 1 artırıma ile 30.000 lira kazanabilir.

Siz bu konuda diğer bir örnek olmak üzere Aksaray yangını meselesini

Sosyalist Kültür Derneğinin MTTB. lokalinde yapılan açık oturumunun dinleyicileri

...sordur. Sosyalist Kültür Derneği, bu kuşağımızın en ağır sorumluluğu bu hizmet yolunda, aydınlar arasında işbirliği kurulmasını sağlamak adına gütmetedir.

Uluç Paşanın sözleri

Daha sonra Emekli (General ve Meclis üyesi Burhanettin) konuştu.

Uluç konuşmasına şu soruları sora-

...sorusunuz. O yangındanberi tam geçtiği halde, dediklerime dair bir şey yapılmadı. Halbuki gayet tehlikelidir. Menkul malın üzerindeki kanun kabul edilmeden derhal İstanbul arsaları üzerindeki spekülasyonlar oynanmaya başlanmasında önceleri teklif ettiğim plan bu sırada uygulanılmıyacak olursa, İstanbulun yangın yerleri pek az süre için kim şirketlerin eline geçecektir. Bu notu: Spekülasyon bugün de serbesttir).

...görmek gereklidir. Bunun için seyden önce iktisadi meseleleri çözmek gereklidir. Umarım ki, gerek yazdığım ve gerek yazdığım şu sanatımızın en gerekli bu ihtiyacı dikkat ve merakla karşılayacaklardır. Bu yolda merak ve pratik olarak ortaya konulmuş meselesine gelince, bunun en akıllıca çözümü, iktisadi meseleleri izlenmesi, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de bir bilimsel iktisadi derneği kurmalarıdır. Bu dernekten uzak bulunmalıdır. Bu derneğin görevi, memleketin durumu üzerine iktisadi araştırmalarda bulunmak ve iktisadi meseleler üzerinde uyandırmak olmalıdır.

...ada yalnız gençlere yönelerek söz söylemek isterim:

...memleketinde büyük reformlar için en önemli ve büyük rolü oynayan gençlerdir. İşte bugün Türkiye böyle bir sıra gelmiştir. Devletin, memleketi yalnız maddi olarak sokmakla kalmayıp milletin aktif çalışmalarını da azaltmış değildir. Bir takım ları yaltaklanma ve tutmuşlar, diğerleri karamboluna sapsmışlar, bu suretle milletin iyiliği unsurları hem vatanlarının, kendilerinin geleceklerinden mahrum kesmişlerdir. Memleketin iktisadi ve medeni idaresini eline alan yeni nesil, taze kuvveti ve gücü ile, o idareye yeni ve ruh vermektedir. Bütün varlık kayıplarını uğruna fedaya hazır gençler için pek parlak bir gelecek vardır. Fakat bu imkânın elde edilmesi için iktisadi meseleleri bilmek

...rak başladı:

«Çağdaşabildik mi? Ayrı yıla sığdırabildik mi? Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir derken, iç ve dış bağımsızlığı nasıl yaratabildik mi? Uluç bu soruları sorduktan sonra, başarısızlık sebebinin, Türkiye'nin şartlarına uymayan kapitalist gelişme yolunun seçilmesi olduğunu belirtmiştir. Uluç sözlerini şöyle tamamlamıştır: «Az gelişmiş ülkeler için tek çıkar yolun sosyalizmden geçtiği gerçeği genel bir mütearife halinde benimsemiştir. Bu toplumda emek unsurunu temel değer sayan Sosyalizm, Türkiye'mizde içinde bir kurtuluş yoludur. İşte hür, dışta bağımsız bir millet ve devlet olmak, sosyalist hayat görüşünü benimsemiş olmamızımıza bağlıdır. Sosyalizmi bütün cepheleriyle incelemek, yaymak, benimsetmek yavaş bir realite, gerçekleştirmiş bir hayat felsefesi, metod ve sistem meselesi haline getirmek günümüz Türkiye'sinin zinde kuvvet ve fikir miraslarında aktüel bir konudur. Bunun da gerçekleşmesi ancak teşkilatlanmamıza bağlıdır. Bu sorumlulukta daha çok gençliğe düşmektedir.»

Sosyalist Kültür Derneği İstanbul şubesi adına konuşan eski başbakanlık müsteşarı Necip San daha çok derneğin amacı üzerinde durmuştur. «Amacımız, bu milletin bütün evlatlarını en kısa sürede içinde refah saadet ve huzura kavuşurman yolunu bulmaktır. Böylelikle Türkiye'mizi çağdaş uygarlık düzeyine tek elden ulaşmasını istiyoruz» diyen San, «Muhakkak bir isim vermek lazım sa bu çabanın adına, hızla kalkınma sosyalizmi diyebiliriz. Hedefi, Türkiye'nin çabuk kalkınması, az gelişmiş memleket adından kısa zamanda kurtulması ve lâyık olduğu itibarıyla bir an önce yeniden kavuşmasını sağlamasıdır» Sözleriyle de, Sosyalizm anlayışını belirtmiştir.

Açık oturum

Derneğin açış konuşmaları burada bittikten sonra, Atatürkçülük ve Türk sosyalizmi konulu açık oturuma geçilmiştir. Oturumu sosyalist kültür derneği Genel Sekreteri Necatî Erder yönetmiştir. Oturumun açış konuşmasında Erder: Türkiye ve Türkiye gibi topluluklar için refahı artırma ve geliri adil bir şekilde dağıtma hedeflerine ulaşmada, sosyalizmin tek çözüm yolu olduğu anlaşılmıştır. Sosyalizm, insan, saygısı, sevgisi ve mutluluğuna dayanır. Sosyalizm, insana inanır.

Bu inancın gerçekleşmesi için, siyasi iktidarların özel çıkarlarını değil, toplumsal hedeflere ulaşmayı gerçekleştiren kuvvetlerin eline geçmesi zorunludur. Ancak, sosyalizmi bütün meseleleri kolayca çözecek hazır formülleri olduğu nu sanmak hatadır. Sosyalizm bugünkü düzenin nasıl işlediğini ve bunun yerine kurulacak, düzenin nasıl kurulacağını ve işleyeceğini çok iyi bilmeyi gerektirir. Devamlı bir araştırma çabasını zorunlu kılar. Dogmatik düşüncelerin sosyalist

düzeni gerçekleştirmede başarı kazanması imkânsızdır. Bilgisiz insanların elinde sosyalizm büyük hatalara yol açarak, kendini tüketir. Toplumcu ve insançı hedeflerde bizimle birleşen ve hedeflere ulaşan yolları bilimsel düşünce dürüstlüğü içinde arayan bütün insanların bizimle beraber sayıyoruz. Amacımız belli hedefleri gerçekleştirmek ve yönetimi de bilimsel düşünce olduğuna göre aynı sonuçlarda birleşmek kaçınılmaz bir sonuçtur. Toplum çıkarını değil de özel çıkarları gerçekleştirmek isteyenlerin bilgilerini bu çıkarların hizmetine vermiş olanlarla halkı aldatanlar ve aldatmada âlet olanlarla anlaşmamız imkânsızdır. Onlar bizi her zaman karşılarında bulacaklardır.»

Doğan Avcıoğlunun konuşması

Erder'in açış konuşmasından sonra konuyu ekonomik açıdan Doğan Avcıoğlu inceledi: Avcıoğlunun konuşması şu-
...dur:

Bugün bir çıkmaz içinde bulduğumuzu hissediyoruz. İktisadi ve sosyal meseleler çığ gibi büyüyor. Batıya bir adım önce yetişme arzumuza rağmen, şu-
...ze çağında ileri ülkelerle aramızdaki mesafenin gittikçe genişlediğini görüyoruz. Atatürk devrinde bütün ezilen milletle-
...nin limit kaynağı ve yol göstericisi olan Türkiye'mizin bugün halk düşmanı, geri, kukla idarelerle aynı safta görülmesi ne isyan ediyoruz. Politik hayatımızın, memleket gerçeklerinden uzak, saray entrikalarını hatırlatan sun'i gelişmeleri, ümitsizlik, öfke ve sabırsızlık yaratıyor.

Çıkmaz içinde bulunma duygusu, 27 Mayıs Atatürkçülüğün yeniden şahlanması şeklinde anlayan çevrelerde, git-
...tikçe yaygın hale geliyor. Bu çevrelerle, Atatürk ideallerine ihanet edildiği ü-
...phesi kuvvetleniyor.

Bütün bu huzursuzluk, çekişme, sarsılma ve ümitsizlik arasında muhakkak olan, 200 yıllık batıllaşma çabaları-
...mıza rağmen, Türkiye'yi çağdaş uygarlık düzeyine hızla ulaştıracak bir yola henüz giremediğimizdir. Bunun içindir ki, gözlerimizi büyük kurtarıcı Atatürke çeviriyor ve bugünkü meselelerimize onun ışık tutmasını istiyoruz: Atatürk ne istemişti? Atatürk'ün özlediği Türkiye nasıl gerçekleştirilecekti? Neden yolunuzu şaşırıktık? Nerede yanlışlık? Şimdi ne yapmalıyız? Bu sorular, bugün samimi Atatürkçüleri düşündürmektedir.

Bir noktada herkes mutabaktır; Batı kapitalizmine ve emperyalizmine karşı çetin bir savaş veren Atatürk, Türkiye'mizi hızla Batılaştırmak istemişti. Bu da, esas itibarıyla siyasi bağımsızlığını elde eden ve Ortaçağ kurumlarının çoğunu tasfiye eden memleketimizin ekonomik gücünü arttırmak ve kalkınmasını sağlamak suretiyle gerçekleştirilecekti.

Ekonomik gücümüzü nasıl arttıracak, nasıl kalkınacağız? Batının ekonomik metodlarıyla, yani kapitalist bir gelişme yoluyla kalkınmak ve Batılaştırmak mümkün müydü?

Bunun mümkün olmadığını, bugün artık anlaşılabilir sayılabilir Atatürk bunu daha o zamanlar sezmişti. Gerçekten Atatürk, Batıdaki kapitalist gelişmeyi ayak uyduramayan ve kapitalizmin peki haline gelen az gelişmiş ülkelerin kapitalist yollarla kalkınamayacağını illi gören insanlardan oldu. Atatürk, bunt iktisatçılarımızdan çok daha önce sezdi Devletçilik ilkesi bu dâhivane sezis-
...sonucudur

Devletçilik, Batının kapitalist gelişmesine ayak uyduramayan ülkelerin Batının geçtiği yollardan giderek ileri uygarlık düzeyine ulaşamayacaklarının anlaşılması ve bunun için, yeni yollara kapitalist olmayan yeni yollarla ihtiyaç bu lundüğünün kabulü demektir. Bu henüz sosyalizm değildi. Fakat kapitalizm hiç değildi. Niteki devletçilik yıllarında Atatürk ve İnönü, «geri bir müstemele idaresi» diyerek, kapitalist ekonomi anlayışını reddediyorlardı.

Bu görüş bugün, sosyalist olsun olmasın, kapitalist gelişmeyi reddederek, ciddi ve başarılı bir kalkınma hamlesi içine giren bütün az gelişmiş ülkelere benimsemiştir. Benimsemiştir, zira kapitalizmin reddi ve devletçiliğin kabulü, tarihi ve sosyolojik bir zaruret ifadesidir. Bir an önce çağdaş uygarlığa ulaşmak isteyen ülkeler, kapitalist yollarla bu hedefe erişmek mümkün olmadığı için, mecburen kapitalist olmayan yollara yönelmektedirler. Kapitalist yol, Yirminci yüzyılda az gelişmiş ülkeler için tıkalıdır.

Bunun sebepleri çeşitlidir. Fakat bu sebeplerin başında, az gelişmiş ülkeler de kapitalist gelişmenin liderliğini yapacak, ileri bir burjuva sınıfının mevcut olmayışı gelir. Batı bu kapitalist sınıfa, sanayi ihtilali şeklinde ortaya çıkan hızlı sosyal değişimin liderliğini yapacak ehliyetle ileri bir kapitalist sınıfa sahiptir. Bu ileri sınıf, köylülerle ittifak ederek toprak reformunu yapmış, böylece hızlı bir sanayileşme için gerekli zemini hazırlamış ve Batıyı bugünkü gelişme seviyesine ulaştırmıştır.

Türkiye'de ve kapitalist gelişmeye ayak uyduramayan bütün ülkelere böyle ilerici bir sınıf yoktur. Kapitalizm bu ülkelere, Batıdan ithal yoluyla gelmiştir. Bunun içindir ki, bu ülkelerdeki kapitalist sınıf, Batı kapitalizminin bir alt maddesidir ve daha çok mal mübadelesinde aracılık yapmaya yönelmiştir. Bu sınıf, gücünü toprak mülkiyetinden alan Ortaçağ kalıntısı sınıflara karşı mücadele girişecek, ilerleme yolunu açacak ve sanayileşmeyi yürütecek güce sahip değildir. Bu zayıf sınıf tam aksine, Ortaçağ kuvvetlerinin safında yer alarak imtiyazlı durumunu devam ettirmiştir ve devam ettirmeyi istemektedir. Böyle bir burjuva sınıfıyla, kapitalist gelişme mümkün değildir. Atatürke devletçilik yolunu ilham eden bu durumu sezmesi olsa gerektir.

Bununla beraber o devrin iktisatçıları ve diğer aydınlar, Batı ekonomik sisteminden farklı bir gelişme yolu uygulayabileceğini tasavvur bile etmiyorlardı. Bu sebeple, 1923-29 yılları arasında, bütün çabalar, kapitalist bir sınıf yaratmaya teksif edildi. Teşviki Sanayi Kanunuyla, özel sanayicilere, parasız arsa, geniş vergi ve gümrük muafiyeti, devlet yerli mamülleri satın alma mecburiyeti, bül kredi gibi son derece geniş imtiyazlar tanındı. Fakat bu çabalar başarıya ulaşmadı, sanayi gelişmedi ve devlet eliyle kapitalist sınıf yaratma çabası, devletin bu sınıf tarafından yağma edilmesine yol açtı. Sayın İnönü'nün ifade ettiğiyle, o tarihlerde, bazı bankalar etrafında toplanan özel sermaye «devletin kaynaklarını kendi menfaatleri için sömürme» davası peşindeydi. O tarihlerde, liberalizmi savunan siyasi liderler bile devlet yağmacılığından şikâyetçiler, Serbest Fırkanın sözcüsü Ağaoğlu Ahmet Bey, demiryolu inşaatı için, «Ara ya... komisyoncular geliyor, Asıl... bun-

Açık oturumda konuşan hatiplerin bir kısmı..

Atatürkçülük açısından memleket gerçeğine bakmak lüzumunu duymuş, düşünce ve gerçeğin yol kavşağında Atatürkçülüğü Atatürkçülükle sosyalizmin, memleketi kurtarmak konusunda birleştiğini görmüşlerdir.

Fakat bizim anladığımız Atatürkçülük, Osmanlı aydınının anladığı Atatürkçülük değildir. Bizim anladığımız Sosyalizm, Osmanlı aydınının anladığı dokmatik sosyalizm de değildir. Amaç, Türkiyeyi doktriner sosyalizmin kalıplarına uygun bir kuruluşa götürmek değil sosyalizmi, Türkiyenin çağdaş uygarlığa ve mutluluğa ulaşabilmesi için bir araç olarak kullanmaktır. 150 yıllık tecrübe toplumun sosyal ve ekonomik hayatında hiçbir değişme olmaksızın sadece batı burjuva demokrasilerinin kalıpları içinde oyalanmakla geçmiştir.

Hocaoğlunun konuşması

Hatay Milletvekili Sırrı Hocaoğlu da sosyalizmin iki gelişme yolunun başlangıcı olduğunu söyledi. Bunlardan birisi medeniyet, öteki ise hürriyet yoludur. Hocaoğlu'na göre: İşsizlik yüzünden günde 80 milyon saat iş gücü heba olmaktadır. 80 milyon iş saatinin heba ettiğimiz müddetçe Batı medeniyetine yetmemiz imkânsızdır. Amaç, yalnız medeniyet düzeyine yetişmek olmayıp, bir de önder olmak davası bulunduğuna göre, ne kadar çok çalışmamız gerektiği açıktır. Bunu da ancak sosyalist bir düzen sağlayacaktır. İkincisi ise Hürriyet yoludur. Bugünkü gibi kağıt üzerinde verilen haklar hiçbir şey ifade etmez. Bunlar maddi hürriyetlerle beraber değer kazanır. Meselâ mesken hürriyetin-

den bahsediyoruz, bir gecekonduya 15 - 16 kişi bir odada yatarken mesken hürriyetinden bahsedilemez. Sözlerini sosyalizm anlayışını «Biz ekmezsiz hürriyet, hürriyetsiz ekme istemiyoruz.» diyerek bitirdi.

Konya Milletvekili Fakih Özen ise kendi yaşantısı olan misallerle söze başladı ve heyecanlı bir konuşma yaptı. Fakih Özen, «Beni Kuvayı Milliyeciler olarak okuttular. Sonra bunlara bolşevik olarak adlandırılanlar çıkmıştır. Şimdi yine halka doğru eğilenler aynı demojik iftiralarla karşı karşıya kalacaklardır. Ama bunlar, Kuvayı Milliyecilerin bana sağladığı imkânları, okuma şansını bugünkü çocuklarımıza sağlamıyorlar. İftira yoluna sapıyorlar.»

Atatürk'ün 29 yaşında Millî Eğitim Bakanı yaptığı Cemal Hüsnü Taray da sosyalizmin bizi medeniyete götüreceği tek yol olduğunu söyledikten sonra, Sosyalist ahlak üzerinde durdu ve «Sosyalizm de adi parti taktikleri yoktur. Çünkü bu mücadelede hususî menfaatlar yoktur. Sosyalizmi sınıf hakimiyeti olarak anlatanlar yanılıyorlar. Sosyalizmde sınıf yoktur. Atatürk'ün imtiyazsız ve sınıfsız toplum istemesi bizim amacımızla bağışlanmaktadır.» dedi.

Sahte Atatürkçüler ve gençlik

Gençlik adına heyecanlı bir konuşma yapan Öcal Okay da: «Dün Atatürkçü olmayan bir düzene karşı savaşıyorduk. Bugün sahte Atatürkçülere karşı savaşıyoruz. Dün, Demokratik olmayan bir düzene karşı savaşıyorduk, bugün

sözde ve sahte bir demokrasiye, biçimsel bir demokrasiye karşı, sosyal demokrasiyi gerçekleştirebilmek için savaşıyoruz. Dün sadece soyut ve lirik birtakım kavramların savunuculuğunu ve savaşını yapan gençlik, bugün niçin ve kime karşı mücadele ettiğini bilmektedir. Bir yüksek ülkü için, ulusu insanca yaşatabilmek, gerçek Atatürkçülüğü yeniden ve bir 1919 ruhuyla canlandırabilmek için yaptığımız savaşa biz gençler yeni Atatürkçülük diyoruz. Atatürk'ün Samsun'a çıkmadan önceki kesin kararını sahte Atatürkçülere ve Atatürk düşmanlarına karşı bu kez biz haykırıyoruz: Mutlaka muvaffak olacağız.»

İlhan Selçukun konuşması

«Bu karşıımızda bulduğumuz Atatürk Gençliği, Türk Sosyalizminin geleceğinin garantisidir.» diyerek sözlerine başlayan İlhan Selçuk:

Biz mangalın küllerini karıştırarak Atatürk İlkelerini, şahsiyetini araştırıyoruz. Bu demektir ki Atatürk ilkelerine eğiliyoruz. Ellerimizi ona uzatıyoruz. Atatürk'ün tanımayan, ondan ilham almıyan ikmse kaptansız gemiye benzer dedi. Bundan sonra Atatürk Milliyetçiliği üzerinde duran Selçuk: «Birtakım adamlar görüyorsunuz. Biz Milliyetçiyiz diyorlar. Vatan, bayrak, yaşasın Türk Milleti. Bu edebiyatın yabancıları değilsiniz. Eğer bir hursuz eve girdiği zaman ev sahibi ile karşılaşırda istiklâl marşı söylemeye başlarsa, bu adam milliyetçi olur mu?» Şu Milliyetçilik şampiyonlarının menşelerini araştıralım. Bunu anadoludaki sırtı yamalı kişiler yapmıyor. Bir

rotatif sahibi. Vatan, millet bağrıyorsa. Sonra da bu istismardan kazandığı paraları yabancı memleketlerde yiyor. Milliyetçilik kimsenin inhisarında değildir. Memleketin alınterini Türkiye Cumhuriyeti toprakları dışında yemek milliyetçilik değildir.» dedi

Çetin Altan'ın konuşması

Daha sonra, Üniversite gençliğinin sevgilisi hâline gelen Çetin Altan konuştu. Büyük bir ilgiyle dinlenen çok renkli bir konuşma yapan Çetin Altan, sosyalist insanı ve sosyalist insanın davranışını güzel ve heyecanlı bir şekilde ortaya koydu. Altan, «Sosyalizm, daima daha ileriye gitmek, daha ileriye gitmeyi istemek demektir. Yeryüzünde ah diyen tek kişi kalmayınca kadar.» diyordu. Altan gençliğe, sosyalizmde sen, ben olmayacağını, dedikodu ve iftiraya yer bulunmadığını, sosyalistlerin tam bir dayanışma içinde bulunması gerektiğini anlattı.

Çetin Altan bundan başka şunları söyledi:

«Bundan birkaç yıl önce lokantalar da haktan, hürriyetten demokrasiden bahsettin mi hemen yanına polis sokuldu. Bugüne neleri rahat konuşabiliyoruz. Zaten bugün ah çeker gibi hürriyet nutku atmamak artık birşey ifade etmiyor.»

Biz Atatürk'e her bakımdan ihanet ettik. İçerde ilkelerini çiğnerken dışarıya yasetini de terk ettik. Kennedy dahi müsbet oy verdiği halde, biz esaretten kurtulmasın kabildinden Angola lehine oy kullanmadık. Cezayir meselesindeki tutumumuzu biliyorsunuz, yürekler acısı. Bugün aramızda iki gazeteci var. Üniversite çevrelerinden kimseler de var. Yeni olarak meclisten kimselerde görüyoruz. Vatan sevgisi bizi bu yola itiyor. Meseleleri açık yazan gazeteci kovuyorlar. Sonra ilân mekanizmasına bağlı olduğu için Nadir Nadi dahi kendi gazetesinde yazı yazamıyor!

Artık kuru hürriyet terannileri birşey ifade etmiyor. Meselelerin üzerine iyi eğilmek, iktisadi hesapları ortaya koymak lâzım. Kimse kimseden daha vatanperver hesaplar görüşüldükten sonra anlaşılır.»

Rahatsız olmasına rağmen öğrencilerin ısrarı üzerinde kısa bir konuşma yapan İdris Küçükömer: «Dışarda kaldığımız senelerde birçok nümayişe katıldım. Birisi de zencilerle ilgiliydi. Onların arkasını manzarası karşısında gözlerim yaşardı. Ama sonra Anadolu da benim memleketimdeki ayrımlar aklıma gelince yüreğim sızladı.» dedi.

Oturum, varılan sonuçların Necati Erder tarafından özetlenmesiyle son buldu.

SOSYAL YAYINLAR No: 6

Günümüzün en önemli kitabı

KAPİTALİST EKONOMİNİN TENKİDİ

Yazan: Jean Baby

Bütün aydınların, İşçilerin, Sendikacıların, Öğrencilerin her zaman başvuracakları temel kitap

ÇIKTI

Fiat: 750 Kuruş
P. K. 716 İSTANBUL

YÖN — 99

Yılın en

önemli

incelemesi:

200 YILDIR NEDEN

BOCALIYORUZ?

Yazan: Nivazi BERKES

Yakında kitap halinde çıkıyor

YÖN — 100

Altılarla bir ortaklık anlaşması imzalayacağımız artık anlaşılıyor. Hans Amcanın çocukları sayesinde, diğer üyelerin itirazları yenilmiş, yol açılmıştır. Fakat ortaklığın en ateşli taraftarları bile, anlaşmayı iktisadî açıdan savunamıyorlar ve yanıltıcı sivasî delillere başvuruyorlar. Bunlar, «Kaderimizi Batıya bağlamışız. Batılı Türkiye, Batı Birliği hedefini aüden Ortak Pazarın dışında kalamaz» diyorlar. Biz de diyoruz ki. Batılılaşmanın volu ekonomik kalkınmadan öcer. Eğer Ortak Pazar ekonomik kalkınmayı baltalarsa, pazara katılmak bizi Batılılaştırmaz, sadece Batının hizmetçisi yapar. Bu sebeple Ortak Pazar meselesi, kolay dema-

gojileri bırakarak, iktisadî menfaatlerimiz açısından ele alınmalıdır.

Altılarla ortaklık meselesi başka az gelişmiş ülkelerde de tartışılıyor. Bu ülkelerden biri de Fas. Altılar Afrika'ya Türkiye'den çok daha fazla önem verdikleri için bu ülke bizden daha avantajlı şartlarla Pazara ortak olma durumunda. Nitekim ortaklığa Altılara rağmen biz talip çıktığımız halde, Altılar Fas'a rağmen Fas'ı istiyorlar! Faslı iktisatçıların çoğu, böyle bir ortaklığa kesin şekilde karşı. Bu iktisatçılardan biri de Rabat Hukuk Fakültesi İktisat Profesörlerinden Abdülaziz Bilâl. Prof. Bilâl, Ortak Pazarın icvüzünü ve pazara hâkim olan feodaliteyi açıklıyor:

Ortak Pazarcılara cevap:

Nasıl kalkınabiliriz?

Yeni sömürgecilik

Az gelişmiş ülkeler bakımından, özellikle Batı Avrupa ekonomik alanının içinde bulunan Afrika memleketleri için, Ortak Pazar ne ifade eder?

Son yıllarda Avrupanın emperyalist devletleriyle Afrikanın münasebetlerinde vuku bulan yenilik Afrika ülkelerinin çoğunun siyasi bağımsızlığını kazanmasıdır.

Afrıkada siyasi ve ekonomik sömürgecilik sistemi hâkim olduğu müddetçe, Afrika ekonomileri üç fonksiyonu yerine getiriyorlardı. Bunlar, Batı mamüllerine pazar sağlamak ucuz işgüçü ve ham madde pazarı olmak ve sermayeye yüksek faiz getiren bir pazar teşkil etmektir. Afrikadaki ekonomik sömürgecilik yani yerli emekçilerin insafsızca istismarı ve memleket zenginliklerinin yağma edilmesi, siyasi sömürgecilik sayesinde mümkün oluyordu. Başka bir deyişle, siyasi sömürgecilik, ekonomik sömürgeciliğin garantisiydi. Şimdi siyasi sömürgeciliğin son bulması, emperyalist ülkeler ve eski sömürgeleler arasındaki münasebetleri temelden değiştirilme yolunu açmaktadır. Sömürge tipi ekonomik bağların tasfiyesi ve temel dayanağı sanayileşme olan bağımsız bir ekonomi kurulması mümkün görünmektedir.

Altılar ile ortaklık anlaşmasına girme teklifi, bu kaçınılmaz gidiş önlene gâyesini gütmektedir. Bu önlenemezse, emperyalist ülkelerin kavbı büyük olacaktır. Zira Afrikanın ekonomik sömürgecilikten kurtulması ve bağımsız gelişme yolunu tutması milletlerarası tekellerin hâkimiyetine son verecek ve dünya kapitalist sisteminin çöküşünü hazırlayacaktır.

O halde emperyalist ülkeler için bahis konusu olan, gizli bir şekilde ve yeni usullerle sömürge tipi münasebetleri muhafaza etmek ve canlandırmaktır. Fransız ekonomisinin resmî düşünürü J. Rueff, bunu açıkça yazmaktadır: «Eski sömürge rejimine tâbi ülkelerin çoğunda, son 10 yıl zarfında vukubulan uyanış, sömürge rejiminin kurduğu ekonomik dayanışmaları kura-bilecektir». Bunun içindir ki, J. Rueff, «Sömürge rejiminin ikâmesi» deyimini kullanmaktadır.

Afrika ülkelerine bu sebeple, Ortak Pazara katılmaları için çeşitli baskılar yapılmaktadır. Bu baskı Kuzey Afrika, özellikle Fas üzerinde artmaktadır. Zira Cezaayırın da bağımsızlığa kavuşmasıyla, Mağribin tam bir kurtuluşu imkân dahiline girmiştir. Memleketimizi şu veya bu şekilde Ortak Pazara katılmaya zorlamakla, emperyalistler bütün Mağribi Fasın peşinden sürüklemek ve Mağribin ekonomik kurtuluşunu önlemek ümidindedirler.

Fası Ortak Pazara bağlamak isteyen kimse-ler, ihracatımızın yüzde 60 ilâ 62'sinin Altılara yapıldığı mazeretini ileri sürüyorlar ve eğer Fas Ortak Pazara katılmazsa ihracat yapamaz fikrini yaymaya çalışıyorlar.

Yabancı sermaye ve sömürgecilerle sıkı bağ-

Prof Abdülaziz BİLÂL

Rabat Hukuk Fakültesi Ekonomi Profesörü

ları olan bir kısım basın, bu yalanı kabul ettirmeye çalışmakta ve hükümeti pazara girmeye zorlamaktadır. Pazarın dışında kalma, Altılara ihracat yapamamak anlamına gelmez. En kötü ihtimalle 1960 ihracat değerinin yüzde 7 sini aşmayan bir gümrük vergisi ödemek bahis konusudur. (Prof. Abdülaziz Bilâl, ihracat maddelerini teker teker ele alarak, gerçek durumu ortaya koymakta ve başta şarap olmak üzere ihracında az çok güçlüğ çekilecek 4 madde bulunduğunu belirtmekte ve bu maddelerin de Avrupa pahtarın elinde olduğunu açıklamaktadır.)

Bağımsızlığımız tehlikededir

Milli ekonomi ve köylüler ile işçiler için gerçek mesele Ortak Pazara katılmak değil, Avrupalıların ve ticari şirketlerin bu maddelerin ihracından sağladıkları aşırı karları yakalamak ve onları hayat seviyesini ve istihdamı arttıracak verimli yatırımların geliştirilmesinde kullanmaktır. Gerçek mesele, toprak reformu ve dış ticaretin devletleştirilmesidir. Kesinlikle söylenebilir ki, Altılar ile ortaklıktan Fastaki Avrupalılar, yabancı şirketler ve onlarla işbirliği hâlindeki bazı yerli toprak ağaları faydalanacaktır. Millettin büyük çoğunluğu bakımından, Altılarla ortaklık bir fayda sağlamamakla kalmayacak, aksine kütellerin sefaleti ni arttıracak ve ekonomik kalkınma yolunda yeni bir engel teşkil edecektir. Altılarla ortaklık, siyasi alandaki eski manda sisteminin ekonomik alana naklidir.

Esasen bağımsızlığa kavuştuğumuz tarihten beri temel meselemiz, bazı ilkel maddelerin (ham madde ve tarım ürünleri) satışı için dış pazarları muhafaza değil, az gelişmişliğin tasfiyesidir. Mesele, Batı ekonomilerinin tamamlanması az gelişmiş, yerinde sayan tâbi ekonominin muhafazası ve tâbiyetin kuvvetlendirilmesi değil, fakat ileri, memleketlerle aramızdaki mesafeyi en kısa zamanda kapamak için, bağımsız, sanayileşmiş ve hızla gelişen bir ekonominin inşasıdır.

Kalkınmanın üç şartı

Kalkınmanın üç temel şartı vardır:

- 1 — İç pazarın genişlemesi.
- 2 — Yabancı tekellerden bağımsız bir kamu sektörü içinde temel sanayilerin kurulması.
- 3 — Millî bir dış ticaret politikasının uygulanması.

1 — İç pazarın genişlemesi köklü bir toprak reformunu zarurî kılar. Sömürgeciliğin ve feodalitenin toprakları, fakir köylülere dağıtılmalıdır. Ancak böylece gerçek bir tarım geliş-

mesinin yolu açılacak, hâlen açlık hududunda yaşayan köylü kütlesinin hayat seviyesi yüksek ve sanayi istihsalı için geniş bir pazar yaratılacaktır. Sözde mevcut hububat fazlası meselesini Ortak Pazar değil, tarım reformu çözecektir. Zira bu hububat fazlası fakir halk kütlesi istismar edildiği ve aç bıraktığı için mevcuttur.

2 — Temel sanayilerin kurulması, memleketin gerçekte sanayileşmesinin baş şartıdır. Zira, ekonomimizin gelişmiş kapitalist ekonomilerin uydusu olarak kalmasına müsamaha edilemez. Fakat, çelik, kimya, mekanik inşaat gibi temel sanayiler, memleket kalkınmasındaki gerçek rolünü, yabancı tekellerin hâkimiyetinden kurtulmuş bir kamu sektörü içinde oynayabilir. Aksi halde, temel sanayi, yeni sömürgeciğin aleti hâline gelebilir. Zira hızlı ve yağ lekesi gibi yayılan bir sanayi gelişmesi, her yeni sanayiden doğan birikimin, yeni yeni sanayilerin yaratılmasında kullanılmasını gerektirir. Eğer temel üretim araçları yabancı tekellerin ve onlarla işbirliği hâlindeki büyük burjuvazinin elinde kalırsa, millî sermaye birikimi dışarıya sermaye ihracı ve köşk ve lüks otomobil şeklindeki muazzam harcamalar yüzünden imkânsız hâle gelir.

3 — Millî bir dış ticaret politikasının uygulanması. Dış ticaret bir memleketi köleleştirme vasıtası olamaz. Aksine dış ticaret, millî bağımsızlığı sağlama yolunda kullanılmalıdır.

Bunun için ilk şart, halen yabancı şirketlerin hâkimiyeti altında bulunan ithalât ve ihracat şebekesinin, devlet tekeline geçirilmesidir. Dış ticaretin devletleştirilmesi, ekonominin ve devlet strüktürlerinin halk tarafından ele alınması için bir çerçeve içinde düşünülmelidir. Böyle bir devletleştirme, dış mübadelelerin millî menfaate uygun şekilde yönetilmesine ve dış ticaretten sağlanan muazzam karların sanayileşmeyi hızlandırmak için kullanılmasına imkân verecektir.

Ortak Pazar dışında yeni ihracat pazarları araştırılması, bu durumda verimli olacak ve millî menfaatlere en uygun şekilde Afrika, Güney Amerika, Asya, Avrupa ve Sosyalist ülkelerle dış mübadeleler geliştirilebilecektir.

Bu millî dış politika çerçevesinde, özellikle taze sebze, meyva ve konserve ihracatın karlıları millete geçecektir. Fasın menfaati, Altılarla ortaklık değil, fakat tam bir eşitlik içinde müşterek pazar ülkeleriyle ticaret anlaşmaları yapmaktır. Bu anlaşmalar, dünyanın diğer bütün ülkeleriyle gerçekleştirilmelidir.

Avrupa Ortak Pazarının memleket ekonomisi ve millî bağımsızlık bakımından yarattığı tehlikelerden alınacak ders budur: Yarı sömürge ve yarı feodal ekonomik yapılar kaldıkça, biz yeni sömürgecilik için kolay bir avız ve yeni sömürgecilik bu zayıflığımızı rahatça sömürgecektir.